

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 21. do 31. julija 2015

Povzetek

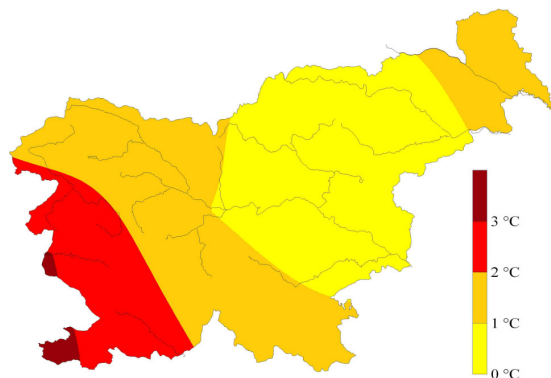
Prehod deževne fronte je sredi zadnje julijske dekade prekinil letošnji že tretji vročinski val, temperature zraka pa so nato skoraj teden dni ostale pod dolgoletnim povprečjem. Založenost površinskega sloja kmetijskih tal se je izboljšala, kmetijske rastline pa so si po daljšem obdobju sušnega in vročinskega stresa, opomogle. Izjema še naprej ostaja obalno območje, kjer padavine niso izboljšale vegetacijskega primanjkljaja v meteorološki vodni bilanci. V naslednjih dneh se ponovno obeta vroče vreme, kar bo znova poslabšalo stanje vodne preskrbljenosti kmetijskih tal.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V tretji dekadi se je končal že tretji letošnji vročinski val. Toplotna obremenitev med vročinskim valom je bila velika, saj so se najvišje dnevne temperature zraka marsikje dvigale nad 35 °C, poleg tega pa so bile zelo tople tudi noči. Kljub nevihtam, ki so ob koncu vala zajele Slovenijo, se ozračje ni takoj ohladilo. Ozračje se je ohladilo šele zadnjo nedeljo v juliju, v primerjavi z vrhuncem vročinskega vala za od 10 do 20 °C, na Primorskem je zapihala burja. Dekadna odstopanja temperatur zraka so bila v večjem delu osrednje in vzhodne Slovenije do 1 °C, na severovzhodu države do 2 °C, prav tako na Gorenjskem, v delu Dolenjske in Notranjske. Odstopanje se je povečevalo proti jugozahodu, kjer je bilo na Obali večje od 3 °C. Z izjemo zadnjega dne v mesecu, so se po državi vsak dan pojavljale krajevne plohe in nevihte. Največ dežja je bilo v pasu od severozahodnega dela Slovenije čez osrednji del in nato proti vzhodu do Kozjanskega, do 100 mm, mestoma tudi več. Na severovzhodu ter na Obali je bilo padavin okrog 50 mm. Višina padavin je povsod presegla povprečje, najmanjša so bila odstopanja na severu, povečevala so se proti jugu, kjer je bilo na jugozahodu ter tudi na celjskem padavin za vsaj še enkrat toliko kot običajno, na skrajnem jugozahodu pa za dvakrat toliko. Trajanje sončnega obsevanja pa je bilo skoraj povsod manjše kot v dolgoletnem povprečju, večinoma so se vrednosti gibale med 50 in 75 ur, kar predstavlja od 50 do 75 % običajnih vrednosti, na Zgornjem Gorenjskem je bil delež sončnih ur manjši od 50 %, medtem ko je bil na jugozahodu nad 75 %. Tam je sonce sijalo več kot 90 ur, na Obali okrog 115 ur.

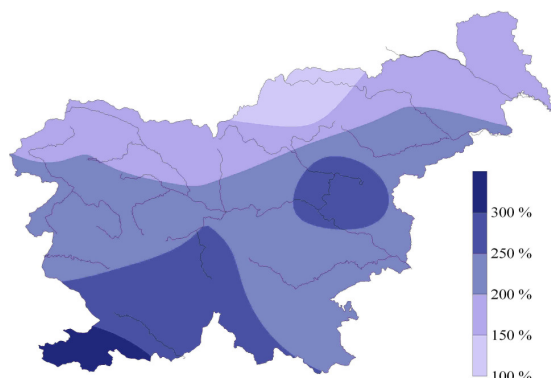
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	T_{povp}	T_{max}	T_{min}
Bilje	24,9	38,0	15,2
Portorož let.	26,0	37,4	16,7
Ljubljana	21,7	36,5	13,0
Novo mesto	21,0	35,2	13,1
Celje	20,2	35,5	13,0
Maribor let.	20,8	34,9	14,0
Murska Sobota	21,4	35,6	14,6
Rateče	17,3	31,0	10,6
Slovenj Gradec	19,1	34,0	13,3

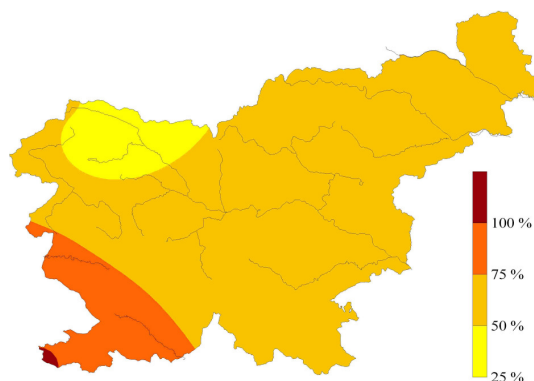
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	61,3	4	7
Portorož let.	56,3	7	4
Ljubljana	93,4	4	7
Novo mesto	69,4	3	8
Celje	113,7	3	8
Maribor let.	71,1	4	7
Murska Sobota	45,7	4	7
Rateče	79,7	1	10
Slovenj Gradec	49,4	2	9

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	92,6	13,6
Portorož let.	115,1	14,0
Ljubljana	58,1	11,9
Novo mesto	51,1	11,8
Celje	54,4	12,3
Maribor let.	59,2	13,4
Murska Sobota	66,0	13,3
Rateče	48,2	9,0
Slovenj Gradec	48,9	12,4

TEMPERATURA TAL

V času vročinskega vala so se tla v setveni globini ogreela precej nad 30 °C, na Goriškem celo nad 39 °C, na Obali nad 36 °C. V drugi polovici dekadne, po ohlaiditvi, so najnižje temperature tal v globini 5 cm zdrsnile skoraj do 17 °C, le na Primorskem so ostale za stopinjo do dve višje. Povprečna dekadna temperatura tal, večinoma med 22 in 26 °C, na Primorskem okoli 28 °C, je bila blizu dolgoletnega povprečja. Za od 1 do 1,5 °C višje od povprečja so bile temperature tal le na Obali in ponekod v osrednjem delu Slovenije.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

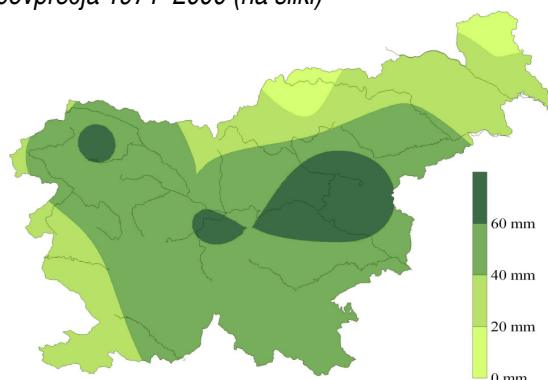
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	27,8	-0,2	18,4	39,4	27,6	-0,4	19,3	37,2
Portorož let.	28,3	1,4	20,0	36,4	28,3	1,5	22,2	32,8
Ljubljana	25,8	1,0	19,7	35,0	25,9	1,3	20,5	32,3
Celje	23,5	-0,2	17,7	32,2	23,5	0,0	18,2	30,9
Maribor let.	24,5	0,1	17,1	35,8	24,5	0,2	18,1	32,3
Murska Sobota	23,7	-0,1	16,8	36,4	23,7	-0,1	17,8	34,3
Slovenj Gradec	22,5	-0,3	17,5	28,5	22,6	-0,1	17,7	27,4

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Dekadna vodna bilanca je bila z izjemo Obale povsod pozitivna. Na Obali je bil vodni primanjkljaj, kljub 56 mm dežja, 12 mm. V večjem delu severne Slovenije ter na skrajnem zahodu, je bilo odstopanje vodne bilance do 40 mm nad povprečjem, v večjem delu države nad 40 mm. Zaradi ohlaiditve v drugi polovici dekadne, so se tudi vrednosti izhlapevanja znižale. Povprečne dnevne vrednosti so se gibale med 3 in 4 mm, na Primorskem pa so bile še vedno nad 5 mm.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	4.8	56.5	7
Portorož let.	-11.9	68.2	9
Ljubljana	53.9	39.5	3
Novo mesto	34.1	35.3	2
Celje	76.7	37.0	3
Maribor let.	31.7	39.4	2
Murska Sobota	3.2	42.5	3
Rateče	43.6	36.1	1
Slovenj Gradec	18.2	31.2	0

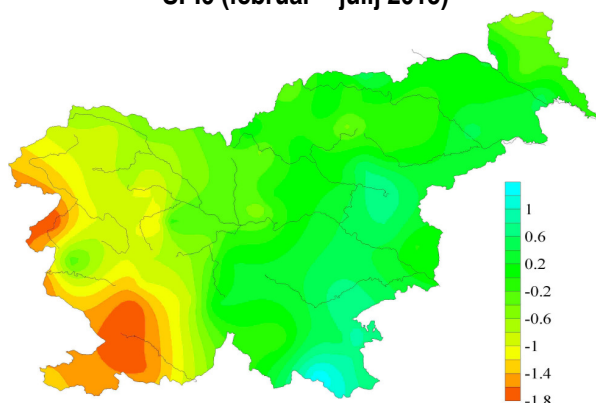
STANJE RASTLIN

V začetku zadnje dekade julija je kmetijske rastline še oviral sušni in vročinski stres, visoko izhlapevanje pa je botrovalo skoraj ekstremnim rastnim razmeram, ko je zaloga vode v površinskem sloju kmetijskih tal postala skoraj nedostopna. Na poljih, predvsem na plitvih in peščenih tleh, je postalo opazno venenje rastlin. Iz Vipavskega so poročali o sončnih ožigih na koruzi, posevke je napadel koruzni hrošč. Sončne ožige smo lahko opazili tudi na plodovih sadnega drevja. Sušni stres in vročina sta slabila tudi gozdove, oslabiljena drevesa smrek se niso mogla braniti pred napadom lubadarja, ki se na območjih, ki jih je v lanski zimi prizadel žled, izjemno hitro širi in v gozdovih še vedno povzroča ogromno škodo. V sredini dekade je vremenska fronta prinesla osvežitev, spremljala pa so jo neurja. V večjem delu države se je izhlapevanje rastlin precej zmanjšalo, razen na Obali. Na tem območju je bil, kljub padavinam ob koncu julija, vegetacijski vodni primanjkljaj (razlika med referenčno evapotranspiracijo in padavinami) še vedno blizu klimatološki vrednosti ekstremne kmetijske suše, z vodnim primanjkljajem nad 400 mm. Drugod po državi pa se je stanje vodne preskrbe kmetijskih rastlin popravilo. Koruza je večinoma že odcvetela. Trenutno dobro preskrbljena tla z vodo omogočajo ugodne razmere za polnjenje zrnja. V naslednji, prvi avgustovski dekadi, se obeta suho in vroče vreme, ki bo sušne razmere na Obali in v Slovenski Istri ponovno stopnjevalo. Tudi drugod po državi se bo preskrbljenost kmetijskih tal ponovno slabšala.

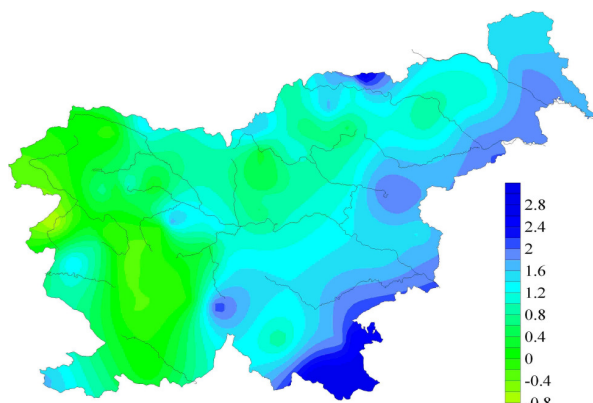
IZGLEDI ZA SUŠO

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

SPI6 (februar – julij 2015)

SPI12 (avgust 2014 – julij 2015)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,49 do -1,0	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,99 do -1,5	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 4. 8. 2015

SLOVENDA	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihte					
Pojavi					
Tmax [°C]	31	32	33	34	34
Tmin [°C]	17	19	19	19	20
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	0	7 .. 18	0	0	0

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:

<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> pod povezavami *Vreme podrobneje / Modelska napoved / Verjetnostna napoved - 10 dni*